

Riktlinjer

Arvoden och ersättningar till
ställföreträdare

Innehållsförteckning

Inledning	2
Uppdragstyper	2
Grunduppdrag.....	2
God man och förvaltare enligt FB 11 kap. 4 och 7§§.....	3
Tillfälliga tillägg under pågående uppdrag	6

Dokumenttyp Riktlinjer	Dokumentnamn Riktlinjer Arvoden och ersättningar till ställföreträdare	Antagen ÖFN 2013-12-17, § 141	Version 1.0
Dokumentägare Kommunstyrelseförvaltningen	Dokumentansvarig Kanslichef	Reviderad	Giltighet
Dokumentinformation Principer och grunder för arvodering till ställföreträdare		Publicerad på hemsidan	
Andra styrande dokument som omnämns Föräldrabalken (1949:381) (FB), Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) Cirkulär 07:74			

Inledning

Lagregleringen om avgifter finns i föräldrabalken (FB) 12 kap 16 och 17§§.

Sveriges Kommuner och Landstings cirkulär 07:74 ligger till grund för dessa riktlinjer med den inledning som där gjorts. Dessa riktlinjer är en precisering i all synnerhet vad gäller ersättningsnivån.

Arvoden för gode män för ensamkommande barn enligt lag om ensamkommande barn finns angivna i ett särskilt dokument daterat 2013-09-24.

Uppdragstyper

Nedan beskrivs uppdragen enligt följande indelning

1. god man och förvaltare enligt FB 11:4 och 7
2. tillfälliga uppdrag som god man enligt FB 11:1-3
3. uppdrag som särskilt förordnad vårdnadshavare, förordnad förmyndare och medförmyndare

Grunduppdrag

I alla arvoden ingår ett grunduppdrag enligt följande

- kontakter med överförmyndarnämndens kansli
- presentation hos anhöriga, myndigheter, banker, etc. om ställföreträdarskapet
- inledande utredning dvs. förteckning, socialt nätverk och släktutredning
- årsräkning eller sluträkning
- redogörelse för uppdraget i samband med årsräkning/sluträkning
- redogörelse på begäran av överförmyndarnämnden
- upprättande av deklARATIONEN där så behövs
- besök hos huvudmannen i erforderlig omfattning

Att vara ställföreträdare innebär att *biträda* sin huvudman, att *se till* att huvudmannens intressen tillgodoses, att vara rättslig *representant* bland annat genom att söka bidrag och att vara *samordnare* av hjälpinsatser.

I uppdraget ingår bland annat inte

- att överta socialtjänstens eller vårdens uppgifter
- att städa, putsa fönster eller vara flyttkarl

- att handla kläder eller mat
- att besöka optiker, följa med till tandläkare eller läkare
- Ställföreträdaren ska däremot se till att dessa behov blir tillgodosedda av andra

Det sagda innebär inte att det är förbjudet att göra dessa uppgifter, med de arvoderas inte. Undantag kan göras i de fall då det är praktiskt omöjligt att få hjälp på annat sätt. Samråd ska då ske med överförmyndarenheten.

God man och förvaltare enligt FB 11 kap. 4 och 7§§

A. Bevaka rätt

Att bevaka rätt kan vara

- Att söka bidrag, ingå avtal, överklaga beslut
- Att göra avbetalningsplaner, deklarerera, bevaka rätt i dödsbo
- Att företräda huvudmannen vid bostadsavveckling, försäljning av hus
- Att ansöka om boende, LSS-insatser

Att bevaka rätt ingår normalt i ställföreträdarens uppdrag att förvalta egendom och sörja för person och särskilt arvode utgår inte.

Ersättning kan dock ibland ges för **enstaka händelser** t.ex. då en lägenhet ska säljas eller då huvudmannen blir delägare i ett dödsbo. Ersättning utges då **utöver** grundarvode nedan och ställföreträdaren ska lämna en redogörelse över åtgärder och tidsåtgång.

Se rubriken tillfälliga uppdrag.

B. Förvalta egendom

Att förvalta egendom kan vara

- Att sköta huvudmannens löpande ekonomi, betala räkningar
- Att lämna fickpengar, förvalta kapital och fastighet
- Att upprätta budget, att kontrollera det särskilda boendets redovisning

Nedan anges ett normalarvode och vilka faktorer som ska påverka arvodet uppåt eller nedåt.
Arvodet anges i procent av prisbasbeloppet det år som uppdraget utförts.

Förvalta egendom

Lägre arvode

0-5%	När redovisningen trots påpekanden är bristfällig. Sent inkommen redovisning trots påminnelser. När uppdraget inte fullgjorts tillfredsställande eller då bestämmelser inte följts. Se vidare kommentar under tabellen.
5-9,5%	Enkelt uppdrag tex då huvudman klarar delar själv. Anhöriga som är ställföreträdare och som delar hushåll med huvudmannen.

Normalarvode

God man 10%	I ett normaluppdrag överväger det som kallas vardagliga åtgärder. I ekonomisk förvaltning och bevaka rätt ingår att göra en månadsbudget, ta hand om inkomster, betala räkningar, förvalta kapital, ansöka om bidrag och kontakta myndigheter. 6-12 besök per månad, telefonkontakt liksom kontakt med eventuellt boende.

Om sörja för person ej ingår i förordnandet höjs arvodet med 5% enheter.

Förvaltare-normal nivå är 15%.

Om sörja för person inte ingår i uppdraget höjs arvodet med 5% enheter till 20%

Högre arvode

12,5%	Huvudmannen har särskilda behov som till exempel medför kontakter med banker, vårdpersonal, fordringsägare.
15%	Förvaltning av huvudmannens bostadsfastighet eller större kapital då arbetsinsats erfordras.
17,5%	Då särskild kompetens fordras för uppdraget vilket oftast är fallet vid förvaltarskapet av mer komplicerad natur
20%	Andra speciella förhållanden. Skuldsanering ersätts normalt med ett tillfälligt schablonarvode – se nedan.

C. Sörja för person

Att sörja för person kan vara

- Personlig intressebevakning, att besöka huvudmannen
- Att se till att huvudmannen har det bra
- Att se till att vård och omsorg fungerar, att ha kontakt med hemtjänsten
- Att uppmuntra sociala kontakter, fritid och sysselsättning
- Att se till att huvudmannen har bra bostadsförhållanden.

Nedan anges ett normalarvode och vilka faktorer som ska påverka arvodet uppåt eller nedåt. Arvodet anges i procent av prisbasbeloppet det år som uppdraget utförs.

Sörja för person

Lägre arvode

- 0-5% När redovisning trots påpekanden är bristfällig. Sent inkommen redovisning trots påminnelser. När uppdraget inte fullgjorts tillfredsställande eller då bestämmelser inte följts. Se kommentarer under förvalta egendom.
- 5-9,5% Några kontakter per år och huvudmannen bor på särskilt boende. Nära anhörig som har anhörigkontakter med huvudmannen och delar hushåll.

Normalarvode

- God man 10% Kontakt med huvudmannen 6-12 ggr per år. Några telefonsamtal i månaden med huvudman eller med personal kring huvudmannen.

- Förvaltare 10% Enkelt förvaltarärende, till exempel då huvudmannen bor på institution.

Normalarvode

- Förvaltare 15%.

Högre arvode

- 12,5% Större personligt engagemang fordras av ställföreträdaren vilket ofta behövs om huvudmannen har omfattande hemtjänst eller personlig assistans.
- 15% Många och omfattande kontakter med boende, anhöriga och myndigheter.
- 17,5% Då särskild kunskap/erfarenhet erfordras av ställföreträdaren t.ex. vid samarbetsproblematik
- 20% Vid förvaltarärenden av komplicerad natur bland annat vid bemötandeproblematik.

Arvode som avviker från riktlinjerna kan beslutas av överförmyndarnämnden.

Tillfälliga tillägg under pågående uppdrag

Tillfälliga uppgifter vid pågående godmanskap/förvaltare

Ställföreträdare ska *samråda* med överförmyndarenheten i förväg om uppdraget får större omfattning .

Startarvode

Vid uppstart av ett nytt ärende utgår ett arvode om 1 000 kr. Arvodet avser ersättning för att lämna förteckning, arbete med att göra månadsbudget samt utredning kring huvudmannens sociala nätverk inkl. släktutredning etc. Samma arvode utgår vid byte av god man eller förvaltare.

Schablonarvode

För vissa uppgifter som inte kan anses ingå i normaluppdraget och som är mer tidskrävande utges ett schablonarvode eller då uppdraget är särskilt tidskrävande ett timmarvode. I första hand utgår schablonarvode vilket innebär att det inte behöver överensstämma med faktisk tidsåtgång.

- Bevaka huvudmannens rätt i dödsbo där det finns fler dödsbodelägare och då ställföreträdaren inte behöver ha något huvudansvar – 750 kr. Då det fordras en större insats av ställföreträdaren till exempel då huvudmannen är ensam dödsbodelägare och det saknas efterarvingar – 1 500 kr.
- Försäljning av huvudmannens fastighet eller bostadsrätt 1 500 kr. Avveckling av huvudmannens bostad vid flytt till särskilt boende etc. 1 500 kr.
- Om ställföreträdaren behöver lägga arbete på skuldsanering 1 500 kr eller i svårare ärenden vid kontakter med kronofogde etc. 3 000 kr.

Timmarvode kan utges för

- Särskilt tidskrävande extra uppgifter som inte kan anses ingå i normaluppdraget och som inte utges i form av högre årsarvode eller som schablonarvode – 150 kr/timme kan utges för skälig tidsåtgång. Det kan avse uppgift enligt föregående rubrik då tidsåtgången varit stor men det förutsätts att uppgiften som utförts åligger en ställföreträdare (Flytt- städ företag etc. ska anlitas av ställföreträdaren som inte själv ska flytta och städa åt huvudmannen). Medverkan vid domstolsförhandling eller komplicerade utredningar efter byte av ställföreträdare kan vara andra exempel på uppgifter som timmarvoderas. Vid högre kompetenskrav 200 kr/timme.

1. Tillfälliga uppdrag som god man enligt FB 11 kap. 1-3§§

Timmarvode

Uppdragen kan avse t.ex.

- lägenhetsavveckling, försäljning av fastighet eller bostadsrätt

- Vårda underårigs rätt i oskiftat dödsbo, boutredning och arvsskifte
- Bevaka rätt vid domstolsförhandling och annat juridiskt arbete
- Bevaka rätt vid rättshandling mellan ställföreträdare och huvudman
- Bevaka bortavarandes rätt eller att bortavarandes egendom förvaltas

Normalarvode

Riktlinjen är 150 kr per timma för de tillfälliga uppdragen. Om särskild sakkunskap/kompetens krävs kan arvodet höjas till 200 kr. Om uppdragen blir långvariga t.ex. vid ärenden om att bevaka bortavarandes rätt kan de inledas med en timersättning för att sedan övergå i ett årsarvode om 2,5 eller 10 % av basbeloppet.

Förhöjt arvode

Om extraordinär sakkunskap/kompetens krävs kan arvodet höjas till 300-500 kr. I undantagsfall betalas arvode till advokat där debitering sker genom advokatfirma enligt rättshjälptaxa.

Arvode som avviker från riktlinjerna kan beslutas av överförmyndarnämnden.

3. Uppdrag som särskilt förordnad vårdnadshavare, förmyndare, medförmyndare

En **förordnad förmyndares** uppdrag är att förvalta omyndigas tillgångar och företräda dem i angelägenheter som rör tillgångar (FB 12:1) . Det betyder att en förmyndare inte företräder barnet i personliga angelägenheter utan endast i ekonomiska och bevakar barnets rätt i frågor som hör ihop med tillgångar.

En **medförmyndare** har samma skyldigheter och rättigheter som en förordnad förmyndare.

En **särskilt förordnad förmyndare är oftast en särskilt förordnad vårdnadshavare**. Arvode utgår då endast för förmyndarskapsdelen och socialtjänsten arvoderar för vårdnadsdelen. Om tillgångarna är små eller då få transaktioner sker under året utgår arvode med 3 % av basbeloppet.

Kostnadsersättning

Ställföreträdare har enligt FB 12:16 rätt till *ersättning för utgifter som varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande*

Ersättning kan utgå för kostnader, men de ska ha ett samband med uppdragets fullgörande. Det ska vara "tjänsteåtgärder" vilket innebär att rent privata resor t.ex. att besöka en släkting som huvudmannen gör med bistånd av gode mannen aldrig ska ersättas av kommunen då kostnaden inte har samband med uppdragets fullgörande. Ersättning ska då alltid betalas huvudmannen.

Tillfälliga uppdrag

Vid tillfälliga (FB 11 kap 1-3§§) uppdrag utgår reseersättning enligt reseräkning med den gällande skattefria milersättningen och med 1 % av prisbasbeloppet per år eller enligt specifikation.

Schablonersättning vid löpande ställföreträdarskap

Ersättning kan utges med ett schablonbelopp med en viss procent av basbeloppet. Ersättningen är 2% av prisbasbeloppet.

Schablonersättningen för särskilt förordnade förmyndare och uppdrag enligt FB 11:1-3 är 1% av basbeloppet.

Schablonersättningen upp till 2% av basbeloppet medför att prel.skatt ej ska dras och arbetsgivaravgift ska ej betalas enligt skatteverkets hemsida.

Kostnadsersättningen får dras av under inkomst av tjänst men då endast den del av övriga utgifter som överstiger 5 000 kr är avdragsgill vid inkomsttaxeringen blir kostnadsersättningen oftast skattebelagd.

Ersättning för faktiska kostnader

Ersättning kan alternativt ges för faktiska utlägg, men då ska verifikationer finnas på utlägg och körjournal. Ersättning utgår inte både med full schablonersättning tillsammans med ersättning för faktiska utlägg. Halv schablonersättning dvs. 1% av basbeloppet kan dock utges tillsammans med reseersättning enligt körjournal om resorna fordras för uppdragets fullgörande. Ersättning för resa med egen bil medges med den skattefria milersättningen.

Riktlinjer för högsta reseersättning

A. Ställföreträdare bosatta inom kommunen

Ställföreträdare som i sitt förordnande enbart har att bevaka rätt/förvalta egendom bör kunna besöka sin huvudman upp till 12 ggr per år. Om även sörja för person ingår i förordnandet bör 18 besök per år kunna tjäna som maximal riktlinje. Ersättning utgår för resa med allmänna kommunikationer eller med skattefri milersättning. Om resa beräknas till 50 km tur och retur erhålles (utifrån nu gällande skattefri milersättning) en kostnadsram om ca 1 700 kr per år vilket tjänar som vägledning för resor enligt punkt C nedan.

Dessutom kan ersättning utgå utöver detta då särskilda skäl föreligger till exempel då huvudmannen tillfälligt vistas utom kommunen vid en vårdinrättning eller då det är nödvändigt att besöka överförmyndarnämndens kansli.

B. Ställföreträdare bosatt i närliggande kommun där överförmyndarnämnden valt att anlita en viss god man.

Ställföreträdare som valts av överförmyndarenheten och som är bosatt utom kommunen erhåller ersättning för resor på samma sätt enligt p. A men kostnadsramen kan överstiga 1 700 kr per år.

A. Ställföreträdare som valts av huvudmannen eller annan sökande i de fall ställföreträdaren är bosatt i annan kommun än den där huvudmannen bor.

Ställföreträdaren ska fullgöra sitt uppdrag med besök på ett fullgott sätt, men reseersättning utgår dock maximalt till 1 700 kr per år vilket motsvarar vad som skulle utgått om ställföreträdaren varit bosatt i kommunen. Underlag för resekostnader i form av körjournal eller kvitton från allmänna kommunikationer ska ändå ges för att styrka kostnaden.

B. Resor som ej är föranledda av uppdraget

Om ställföreträdaren gör resor med huvudmannen av mera social karaktär ska kostnaden som belastar huvudmannen i förväg godkännas av överförmyndarenheten.

Utbetalning

Utbetalning av kostnadsersättningar sker normalt sett efter granskning av årsräkning dvs året efter det att kostnaden uppstått.

Om ersättning ska kunna tas ut löpande skall överförmyndarbeslut finnas på detta. Löpande uttag sker från huvudmannens konto och redovisning sker sedan i samband med slut/årsräkningen.

Större kostnader

Om större kostnader uppstår för längre resor, logi etc. ska dessa om de kan förutses godkännas av överförmyndaren i förväg. Dessa kostnader ska inte belasta kommunen utan huvudmannen ska själv kunna bära kostnaden.

Ställföreträdaren bor utom kommunen

Ställföreträdaren ska normalt sett bo i kommunen så att inte huvudmannen eller kommunen belastas med resekostnader. Om huvudmannen önskar en ställföreträdare som bor utom kommunen eller då en anhörig som bor utom kommunen önskar vara god man utges resekostnadsersättning högst för ett par resor per år eller 8-12 gånger då huvudmannen bor i en grannkommun.

Ersättning till tilltänkt ställföreträdare för utfört arbete/resekostnader när ställföreträdarskapet ej kommer tillstånd.

En tilltänkt ställföreträdare ska normalt besöka sin kommande huvudman. Om ställföreträdarskapet ej kommer tillstånd utges inte ersättning enligt föräldrabalken utan kommunen betalar för ett uppdrag. Om ersättning begärs ska ersättning utgå med 100 kr i grundersättning samt faktiskt förbrukad tid för den tilltänkte ställföreträdaren med en timersättning om 100 kr per timma. Reseersättning utgår med gällande skattefri milersättning.